

Nesprávné právní posouzení věci

Nesprávné právní posouzení věci je způsobitelným dovolacím důvodem jen tehdy, jestliže právě na něm napadené rozhodnutí spočívalo, tzn. bylo-li rozhodující pro výrok rozhodnutí odvolacího soudu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 33 Odo 527/2003-470, ze dne 24.9.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobců a) RNDr. L. L. a b) Ing. J. S., obou zastoupených JUDr. L. V., advokátem, proti žalovaným 1) MUDr. L. D. a 2) Ing. J. D., zastoupeným JUDr. K. R., advokátkou, o zaplacení 2 000 000 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 38 C 291/97, o dovolání žalovaných proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. listopadu 2002 č. j. 51 Co 299/2002 - 409, ve znění opravného usnesení ze dne 10. března 2003 č. j. 51 Co 299/2002 - 430 tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Žalobci se po žalovaných domáhali podle smlouvy o půjčce uzavřené se žalovanými zaplacení 2 000 000 Kč. Tato částka sestává z částky 1 900 000 Kč, kterou žalobci zaplatili na úhradu části kupní ceny za žalované přímo prodávajícímu podle kupní smlouvy ze dne 12. 9. 1995 uzavřené žalovanými jako kupujícími, a z částky 100 000 Kč zaplacené za žalované na úhradu části jejich úvěru.

Okresní soud pro Prahu 4 rozsudkem ze dne 3. dubna 2002 č. j. 38 C 291/97 - 350 poté, co jeho předchozí rozsudek ze dne 27. září 1999 č. j. 38 C 291/97 - 97, kterým žalobu zamítl, byl zrušen usnesením Městského soudu v Praze ze dne 8. prosince 2000 č. j. 51 Co 296/2000 - 173, uložil žalovaným povinnost společně a nerozdílně zaplatit žalobcům 2 000 000 Kč s 10 % úrokem od 12. 9. 1997 do zaplacení a uhradit jim náklady řízení. Dospěl k závěru, že mezi žalobci a žalovanými nebyla uzavřena smlouva o půjčce, nýbrž že žalobci plnili ve smyslu § 454 obč. zák. za žalované, neboť za ně - coby za kupující - uhradili část kupní ceny domu ze svých finančních prostředků ve výši 2 000 000 Kč. Žalovaní se tím na úkor žalobců bezdůvodně obohatili a jsou povinni podle § 451 odst. 1 a § 456 obč. zák. toto bezdůvodné obohacení vrátit. Soud přiznal žalobcům úrok z prodlení podle § 517 odst. 1 obč. zák., i když jen ve výši 10% z přiznané částky, protože byl vázán návrhem žalobců požadujícím nižší úroky, než by jim podle zákona náležely. Soud se věcně nezabýval námitkou žalovaných vznesenou až v jejich závěrečné řeči, že žalobci část kupní ceny ve výši 2 000 000 Kč uhradili z finančních prostředků vzešlých ze zisku spojeného se správou majetku žalovaných, neboť v průběhu řízení nebyl žalovanými učiněn žádný procesní úkon s takovým tvrzením spojený. Nebyl namístě ani postup podle § 3 obč. zák., neboť soud dospěl k závěru, že žalobci ve prospěch majetku žalovaných vynaložili nejen vlastní finanční prostředky, ale i vlastní schopnosti a pracovní sílu, a majetek žalovaných byl jejich přičiněním podstatným způsobem do budoucna zhodnocen.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 13. listopadu 2002 č. j. 51 Co 299/2002 - 409, ve znění opravného usnesení ze dne 10. března 2003 č. j. 51 Co 299/2002 - 430, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o věci samé; ve výroku o nákladech řízení rozsudek soudu prvního stupně zrušil a v tomto rozsahu věc vrátil obvodnímu soudu k dalšímu řízení. Ztotožnil se s právním závěrem soudu prvního stupně, že žalovaní se přijetím plnění od žalobců v celkové výši 2 000 000 Kč na jejich úkor bezdůvodně obohatili. Neuznal oprávněnou námitku žalovaných, že žalobci nekontrolovaně a po dlouhou dobu spravovali jejich majetek, že převáděli na své osobní účty prostředky z provozních

účtů vedených pro správu jejich nemovitostí, takže naopak došlo k bezdůvodnému obohacení žalobců. Toto tvrzení žalovaní neprokázali, neuvedli ani konkrétní údaje o výši peněžních prostředků, o které se měli žalobci na jejich úkor obohatit, a ani nespécifikovali dobu, kdy se tak mělo stát. K pozdější námitce započtení učiněné až v odvolacím řízení s ohledem na § 216 odst. 1 o. s. ř. soud nepřihlédl.

Proti potvrzujícímu výroku rozsudku odvolacího soudu podali žalovaní dovolání, které odůvodnili nesprávným právním posouzením věci. Namítají, že jak řízení v prvním stupni, tak i odvolací řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné právní posouzení věci, a že rozhodnutí soudu prvního stupně i odvolacího soudu vycházejí ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování. Nesouhlasí se závěrem soudu, že žalobci platbou ze svých účtů zaplatili za žalované část kupní ceny ve výši 2 000 000 Kč při nákupu nemovitosti „M.“, a tím se na úkor žalobců obohatili. Poukazují, že na takzvaných soukromých účtech žalobců nebyly uloženy výhradně peníze žalobců, ale na tyto účty byly posílány např.: platba nájemného z nemovitostí ve vlastnictví žalovaných, platba společnosti G. s. r. o., která prováděla rekonstrukci žalobci spravovaného domu, a další platby spojené se správou nemovitostí. Soud se původem finančních prostředků žalobců použitých na zaplacení kupní ceny za nemovitosti kupované žalovanými nezabýval a nezkoumal ani zda žalovaní měli na zaplacení dvou milionů korun dostatečné množství finančních prostředků. Mimo pozornost soudu zůstaly podle žalovaných i nekorektní bankovní transakce žalobců mezi účty; soud se spokojil pouze s druhotnými doklady zpracovanými žalobci, a zároveň odmítl návrh žalovaných na provedení jimi předložených důkazů. Odvolací soud měl podle názoru dovolatelů postupovat podle § 213 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 120 odst. 3 o. s. ř. a doplnit dokazování tak, aby byla dostatečně přesně určena výše peněžních prostředků, které byly po dobu spravování nemovitostí žalovaných žalobci „přelévány“ z účtu žalovaných na účet žalobců. Dovolatelé nesouhlasí ani se závěrem soudu, který s odkazem na § 216 odst. 1 o. s. ř. nepřihlédl k vznesené námitce započtení. Domnívají se, že pokud v podání ze dne 22. 5. 2002 nenavrhli, aby jim soud přisoudil jakoukoli částku, pak pouze učinili jednostranný právní úkon k započtení jako projev obrany proti žalobnímu návrhu. Nelze proto na tento úkon nahlížet jako na vzájemný návrh ve smyslu § 97 a § 98 věty první o. s. ř. Dovolatelé s ohledem na vyloučení jednoho soudce odvolacího senátu z projednávání věci pro jeho podjatost navrhují, aby se odvolací soud ve vazbě na posouzení vad řízení zabýval i posouzením otázky objektivit a nezávislosti konkrétního odvolacího senátu jako celku. Navrhli, aby rozsudek odvolacího soudu i rozsudek soudu prvního stupně byly zrušeny a věc vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalobci ve vyjádření k dovolání žalovaných navrhli zamítnutí dovolání, neboť považují rozhodnutí odvolacího soudu za správné. Zdůraznili, že předmětem sporu je částka 2 milionů korun, kterou žalobci prokazatelně zaplatili za žalované, a pokud podali žalovaní soudu dne 27. 5. 2002 návrh na započtení pohledávky, učinili jej s ohledem na § 216 odst. 1 o. s. ř. pozdě, a proto se jím odvolací soud správně nemohl zabývat. Připomínají, že právní zástupkyně žalovaných při jednání dne 28. 6. 1999 zdůraznila, že předmětem soudního řízení je částka 2 miliony korun, kterou žalobci zaplatili za žalované, a tato nemá nic společného se správou domů. Bylo-li takto stranami učiněno nesporným, že záležitosti hospodaření při správě nemovitostí žalovaných nejsou předmětem sporu, pak všechny výtky žalovaných, týkající se hospodaření žalobců při správě domů, jsou podle názoru žalobců bezpředmětné.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací projednal dovolání v souladu s body 1., 15., 17., hlavy první, části dvanácté, zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. ledna 2001 (dále jen „o. s. ř.“).

Dovolání je v dané věci přípustné (§ 236 odst. 1 o. s. ř.), neboť bylo podáno proti pravomocnému výroku rozsudku odvolacího soudu, jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, kterým soud

prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku, protože byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. Dovolání, které splňuje formální i obsahové znaky předepsané ustanovením § 241a odst. 1 o. s. ř., bylo podáno včas, osobami oprávněnými (žalovanými), řádně zastoupenými advokátem (§ 240 odst. 1, § 241 odst. 1 o. s. ř.) a vychází z dovolacích důvodů uvedených v § 241a odst. 2 písm. a) a b) a odst. 3 o. s. ř.

Dovolací soud přezkoumal napadený rozsudek Městského soudu v Praze v souladu s § 242 odst. 1 a 3 o. s. ř. a dospěl k závěru, že dovolání není důvodné.

Dovolací soud se nejprve zabýval uplatněným dovolacím důvodem, jímž lze vytýkat, že rozhodnutí odvolacího soudu je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci podle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř. Žalovaní spatřují vadu řízení v tom, že odvolací soud nepostupoval podle § 213 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 120 odst. 3 o. s. ř. a nedoplnil dokazování tak, aby byla dostatečně přesně určena výše peněžních prostředků, které byly po dobu spravování nemovitostí žalovaných žalobci „přelévány“ z účtu žalovaných na účet žalobců, a nezabýval se ani skutečností, že u B. S. byly vedeny dva číselně shodné účty na jméno L. L., z nichž jeden byl žalobci deklarován v řízení jako provozní a druhý jako soukromý, přičemž žalovaným byly vždy oba účty deklarovány jako účty spojené se správou nemovitostí.

Odvolací soud postupoval v souladu s § 216 odst. 1 o. s. ř., neprováděl-li další dokazování, které by mělo být spojeno s prokazováním skutečností uplatněných podle § 97 a § 98 o. s. ř. Podle § 216 odst. 1 o. s. ř. neplatí ustanovení § 92, 97 a 98 o. s. ř. pro odvolací řízení; proto ve smyslu § 97 odst. 1 o. s. ř. nemohli žalovaní v odvolacím řízení uplatnit nové skutečnosti. Odvolací soud tedy postupoval správně, nezabýval-li se podáním žalovaných ze dne 22. 5. 2002, byť by měl být v něm obsažený právní úkon započtení ve smyslu § 98 o. s. ř. posuzován jako obrana proti žalobě. Ze skutkových zjištění nevyplývá, že by mezi účastníky byla uzavřena dohoda, že platby ve prospěch žalovaných, spojené se správou jejich nemovitostí, budou placeny na účet žalobců. Pouze v případě takové dohody by bylo možno uvažovat, že platby z účtu žalobců ve prospěch žalovaných jako kupujících na zaplacení kupní ceny podle kupní smlouvy uzavřené s J., spotřebním družstvem v M., nebyly platbou žalobců. Při absenci takové dohody je však třeba platby z účtu žalobců považovat výhradně za jejich platby. Odvolací soud se proto jednotlivými převody na účtech žalobců v souvislosti se správou nemovitostí žalovaných nezabýval.

Dovolací důvod, že rozhodnutí odvolacího soudu je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci podle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř., tedy nebyl uplatněn právem.

K námitce dovolatele k podjatosti členů senátu dovolací soud konstatuje, že podjatost jednoho soudce v řízení nezakládá automaticky podjatost ostatních členů senátu. Ze spisu pak ani nevyplývá, že by žalovaní uvedli jiné skutečnosti, pro které by zbývající členové senátu odvolacího soudu měli být podjati.

Dovolací soud se dále zabýval námitkou dovolatelů vytýkající nesprávnost skutkových zjištění významných pro rozhodnutí věci. Dovolací důvod podle § 241a odst. 3 o. s. ř. se nepojí s každou námitkou účastníka ke zjištěnému skutkovému stavu; pro dovolací řízení významné jsou jen ty námitky, jejichž obsahem je tvrzení, že skutkové zjištění, ze kterého napadené rozhodnutí vychází, nemá v provedeném dokazování oporu v podstatné části. Podstatnou částí se přitom rozumí takové skutečnosti, jež má odvolací soud za prokázané a které byly významné pro rozhodnutí věci při aplikaci hmotného práva. Uvedenému ustanovení odpovídá tvrzení, jehož prostřednictvím dovolatel zpochybní logiku úsudku soudu o tom, co bylo dokazováním zjištěno, eventuálně tvrdí-li, že soud z logicky bezchybných dílčích úsudků (zjištění) učinil nesprávné (logicky vadné) skutkové závěry. Skutková podstata vymezující dovolací důvod podle § 241a odst. 3 o. s. ř. obsahuje dvě podmínky. První z těchto podmínek splní dovolatel tím, že namítá, že soud vzal v úvahu skutečnosti, které z

provedených důkazů nebo přednesů účastníků nevyplývaly, ani jinak nevyšly za řízení najevo, nebo že naopak pominul rozhodné skutečnosti, které byly provedenými důkazy prokázány nebo vyšly za řízení najevo. Druhá z uvedených podmínek je splněna výhradou, že v hodnocení důkazů, popřípadě poznatků, které vyplývaly z přednesů účastníků nebo které vyšly najevo jinak, je - z hlediska jejich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti či věrohodnosti - logický rozpor, nebo že výsledek hodnocení důkazů neodpovídá tomu, co mělo být zjištěno způsobem vyplývajícím z ustanovení § 133 až § 135 o. s. ř.

V dané věci žalovaní nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že žalobci platbou ze svých účtů zaplatili za žalované část kupní ceny ve výši 2 000 000 Kč při nákupu nemovitosti „M.“, když soud nevezl v úvahu skutečnost, že na údajně soukromých účtech žalobců nebyly uloženy výhradně peníze žalobců, ale že na takto označené soukromé účty byly posílány např.: platba nájemného z nemovitostí ve vlastnictví žalovaných, platba společnosti G. s. r. o, která prováděla rekonstrukci žalobci spravovaného domu a další platby spojené se správou nemovitostí, a naopak, že žalobci převáděli z účtů spojených se správou jejich nemovitostí finanční prostředky na účty, ze kterých později zaplatili část kupní ceny. Namítají, že soud se nezabýval původem finančních prostředků žalobců použitých na zaplacení kupní ceny za nemovitosti kupované žalovanými a pominul, že žalovaní neměli na zaplacení dvou milionů korun dostatečné množství finančních prostředků, když z předestřených bankovních operací vyplývalo, že žalobci hradili část kupní ceny i z provozních účtů správy nemovitostí žalovaných.

Dovolací soud dospěl k závěru, že v daném případě nastala situace, jež by naplňovala předpoklady tohoto dovolacího důvodu. Skutkové zjištění, že žalobci platbou ze svých účtů zaplatili za žalované část kupní ceny ve výši 2 000 000 Kč na nákup nemovitosti „M.“, a ze kterého napadené rozhodnutí vychází, má oporu v provedeném dokazování, vycházel-li soud z listinných důkazů - výpisů z účtu označených L. L. RNDr., číslo u b. S. a. s., z účtu vedeného u Komerční banky na jméno L. L. číslo a na jméno S. J. číslo. Není možno konstatovat, že by soudy prvního stupně a odvolací vzaly v úvahu skutečnosti, které z provedených důkazů nevyplývaly, ani jinak nevyšly za řízení najevo, či že by pominuly rozhodné skutečnosti, které byly provedenými důkazy prokázány. Jestliže však žalovaní namítají, že soud nevezl v úvahu skutečnost, že na údajně soukromých účtech žalobců nebyly uloženy výhradně peníze žalobců, ale že na takto označené soukromé účty byly posílány i další platby spojené se správou nemovitostí a naopak, že žalobci převáděli z účtů spojených se správou jejich nemovitostí finanční prostředky na účty, ze kterých později zaplatili kupní cenu domu, pak tato námitka by byla významná pro posouzení žalovanými vznesené námitky započtení, jež však byla žalovanými učiněna opožděně - až v odvolacím řízení, a s ohledem na § 216 odst. 1 o. s. ř. k ní odvolací soud správně nepřihlédl. Jak bylo výše uvedeno, dovolací důvod podle § 241a odst. 3 o. s. ř. se nepojí s každou námitkou účastníka ke zjištěnému skutkovému stavu, ale pro dovolací řízení jsou významné jen ty námitky, jejichž obsahem je tvrzení, že skutkové zjištění, ze kterého napadené rozhodnutí vychází, nemá v provedeném dokazování oporu v podstatné části, a tou se rozumí takové skutečnosti, jež byly významné pro rozhodnutí věci při aplikaci hmotného práva. Žalovanými uplatněné námitky ke zjištěnému skutkovému stavu v uvedeném směru však nebyly významné pro rozhodnutí o věci při aplikaci posuzovaného hmotného práva - bezdůvodného obohacení, ale byly významné jen při včasné uplatnění hmotného práva - započtení.

Dovolací důvod podle § 241a odst. 3 o. s. ř. tedy nebyl uplatněn právem.

Nesouhlasí-li dovolatelé se závěrem odvolacího soudu, že se na úkor žalobců bezdůvodně obohatili, je tato námitka podřaditelná pod dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., poukazující na nesprávné právní posouzení věci.

Nesprávným právním posouzením věci ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. je pochybení soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav, tedy případ, kdy byl skutkový stav posouzen podle jiného

právního předpisu, než který měl být správně použit, nebo byl-li sice aplikován správně určený právní předpis, ale soud jej nesprávně interpretoval (vyložil nesprávně podmínky obecně vyjádřené v hypotéze právní normy a v důsledku toho nesprávně aplikoval vlastní pravidlo, stanovené dispozicí právní normy).

Nesprávné právní posouzení věci je způsobitelným dovolacím důvodem jen tehdy, jestliže právě na něm napadené rozhodnutí spočívalo, jinými slovy bylo-li rozhodující pro výrok rozhodnutí odvolacího soudu.

Ve smyslu §§ 451 a 456 obč. zák. kdo se na úkor jiného bezdůvodně obohatí, musí mu obohacení vydat. Bezdůvodně se obohatí ve smyslu § 454 obč. zák. i ten, za nějž bylo plněno, co po právu měl plnit sám.

Protože ze skutkového zjištění soudu vyplývá, že k úhradě kupní ceny podle kupní smlouvy ze dne 12. 9. 1995, vložené do katastru nemovitostí s právními účinky vkladu dnem 27. 9. 1995, uzavřené mezi J., spotřebním družstvem v M. jako prodávajícím a žalovanými jako kupujícími, byla na účet prodávajícího zaplacená z účtu žalobců celkem částka 2 900 000 Kč, a na úhradu úvěru žalovaných podle smlouvy o úvěru ze dne 7. 12. 1995 uzavřené mezi žalovanými a Č. s. částka ve výši 100 000 Kč, dovolací soud neshledal pochybení odvolacího soudu při aplikaci uvedených právních ustanovení zákona na zjištěný skutkový stav, ani pochybení v nesprávném výkladu těchto ustanovení. Je proto správný závěr odvolacího soudu, že žalovaní se na úkor žalobců bezdůvodně obohatili.

Ze shora uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. správný.

Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. lze rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumat jen z důvodů uplatněných v dovolání. Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédně též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3, jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny. Nebylo zjištěno, že by rozsudek odvolacího soudu byl postižen takovými vadami a uplatněné dovolací důvody nebyly naplněny, proto Nejvyšší soud České republiky, aniž nařídil jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.), dovolání žalovaných podle § 243b odst. 2 o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)